

Sisteminis požiūris į *STEAM* ugdymo taikymą mokyklose

MOKYKLŲ-VERSLO-NVO BENDRADARBIAVIMO GAIRĖS

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

Vaikui užauginti reikia viso kaimo.
Afrikiečių patarlė

Kalbant apie visapusišką jaunimo augimą ir mokymuisi visą gyvenimą reikalingų kompetencijų ugdymą, svarbu nepamiršti, kad mokyklos nėra vienos šiame procese ši. Daugybė organizacijų ieško būdų, kaip prie to galima prisidėti. Mokyklos, kaip pagrindiniai jaunų žmonių mokymosi proceso šeimininkai, gali išnaudoti jų turimą norą ir atvirumą, užmezgant bendradarbiavimą, kuris nešėtų naudą mokiniams.

Nepaisant to, kiek Jūsų mokykla yra pažengusi bendradarbiavimo su verslu ar nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO) srityje, mes esame įsitikinę, kad visada galima surasti ir gauti daugiau.

Dėmesio! Etiniai klausimai, dirbant su mokiniais yra ypač svarbūs. Už tai Jūs esate atsakingi patys, tad skatiname gerai apgalvoti galimai jautresnius ar neįprastus bendradarbiavimo atvejus ir prireikus – konsultuotis su atitinkamomis institucijomis.

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

(PER)MAŠTYTI „KODĖL“ – KAIP PADARYTI KAD BENDRADARBIAUTI BŪTŲ NAUDINGA IR JUMS, IR JIEMS

Tikros, nuoširdžios ir abipusiai naudingos priežastys bendradarbiauti sudaro jo pagrindą. Aiškiai nusimatykite, ko Jūs norite pasiekti ir kas yra svarbu partneriui, su kuriuo bendradarbiaujate.

Visų pirma – didysis „kodėl“. Tai vienas pagrindinių klausimų. Kai visi ir taip esame labai užimti, kodėl verta dėti daug darbo ir pastangų į bendradarbiavimo tarp mokyklų, verslo ir NVO puoselėjimą Jūsų bendruomenėje? Kadangi atsakymas į šį klausimą ir bendras mokyklos sutarimas ar vizija šia tema yra pagrindinė bendradarbiavimo varomoji jėga – tai turi būti visų mokytojų ir mokyklos vadovų bendras sprendimas.

Kelios idėjos, kurios gali padėti rasti atsakymą į minėtą klausimą:

- Jūsų mokiniams reikia kontakto su organizacijomis ir žmonėmis visuomenėje – jiems tai gali padėti jaustis motyvuotais, įkvėptais, lengviau planuoti karjerą ar turėti bendresnį suvokimą kaip veikia pasaulis;
- Bendradarbiavimas tarp mokyklos darbuotojų ir verslo bei NVO galėtų padėti kurti sąsają tarp akademinų idėjų bei gyvenimiškų patirčių tokiu būdu, kuriuo mokyklai savarankiškai įgyvendinti būtų sudėtinga;
- Efektyviai išnaudojant papildomai atsiradusias galimybes, ar bendruomenėje egzistuojančias žinias, gebėjimus, tinklus ir išteklius, kurti naudą mokiniams ir mokytojams;
- Pasirūpinti, kad mokyklos gyvenimas judėtų vienodu ritmu su visuomene ir suprasti ugdymo institucijoms keliamus lūkesčius bei matomą vaidmenį visuomenėje.

Taip pat, galima naudotis šiais klausimais:

- Kokie šiuo metu yra mokinių poreikiai? (atsakymai į šį klausimą gali būti labai detalūs, apibūdinantys tam tikrų grupių ar individualių mokinių poreikius)
- Kokie yra mokytojų poreikiai padedantys kurti geresnę mokymosi aplinką mokiniams? (kaip ir anksčiau, galima aptarti tam tikrų grupių ar individualių mokytojų nuomonę, atsižvelgti į tai, kas padėtų jiems veikti)
- Kokie yra visos mokyklos poreikiai, padėsiantys geriau atlikti savo rolę (ieškant atsakymo verta atsižvelgti į mokyklos vystymosi bei plėtros planus)

Siekiant įvardinti mokyklos poreikius, patariama atsižvelgti į mokyklos strategiją ar plėtros planą, savianalizės dokumentus, kitas analizes, apžvelgiančias situaciją Jūsų mokykloje ar atlikti papildomus tyrimus patiems.

Taigi, bendradarbiavimas nėra tikslas savaime. Tai yra „įrankis“, kuris gali padėti pasiekti užsibrėžtų tikslų. Kitą vertus, siekis išmokti naudoti šį „įrankį“, kuriam laikui gali virsti tikslu. Dėl to, svarbu pažvelgti ir į partnerių poreikius. Tai galima pasiekti bandant suprasti jų lūkesčius. Išsiaiškinkite, kas galėtų skatinti kitą organizaciją bendradarbiauti su mokykla. Naudokite šią informaciją ieškant būdų palaikyti jų susidomėjimą ir atsižvelkite į tai kuriant darbo kartu modelius.

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

Kelios bendros priežastys, kodėl kitos organizacijos gali norėti bendradarbiauti su ugdymo institucijomis:

- Noras prisidėti prie visuomenės vystymosi ir investuoti į geresnę švietimo kokybę (šiuo atveju „geresnė“ reikš skirtingus dalykus skirtingiems asmenims ar organizacijoms, pavyzdžiui, vieniems tai gali būti daugiau finansinio raštingumo ugdymo, kitiems – didesnis dėmesys kritinio mąstymo, verslumo ar komandinio darbo kompetencijų ugdymui);
- Stiprinti organizacijos profilį / prekinio ženklo žinomumą / patrauklumą, kaip potencialios darbo vietos;
- Motyvuoti darbuotojus naujomis galimybėmis bei iššūkiais, sustiprinti komandinį darbą;
- Gerinti darbuotojų komunikacijos / pristatymo / mentorystės / ir kt. gebėjimus.

Kad būtų galima geriau suprasti partnerio, su kuriuo norima megzti bendradarbiavimą, poreikius, rekomenduojama susipažinti su partnerio vizija, misija, vertybėmis ir prieinamais planavimo dokumentais. Jei yra galimybė, susipažinkite su partnerio anksčiau vykdytais projektais.

Apgalvokite, kaip, leisdami padėti Jums, galėtumėte padėti potencialiam partneriui įgyvendinti jų tikslus. Ieškokite panašių arba vienas kitą papildančių temų, abipusiai naudingų sprendimų bei potencialios sinergijos. Svarbu, kad atsakymą į klausimą „kodėl?“ turėtų abi pusės.

(PER)GALVOKITE BENDRADARBIAVIMO PROCESĄ

Čia galite rasti pagrindinius žingsnius, vedančius bendradarbiavimo link. Priklausomai nuo Jūsų norų bei poreikių, į kai kuriuos pavyzdžius galima gilintis labiau ar planuoti tolimesnes veiklas kiekvienam etapui. Naudinga galvoti ir apie Jūsų pačių ir Jūsų organizacijos stilių, mėgstamą veiklą įgyvendinimo būdą ir kaip norėtumėte pagerinti tai, ką šiuo metu jau darote.

1. Identifikuokite partnerį, su kuriuo potencialiai norėtumėte bendradarbiauti

Su kokiais verslais ar NVO norėtumėte bendradarbiauti? Ko ieškote partneryje? Kokie verslai, NVO ar kitos organizacijos mokinius domina labiausiai? Kokiomis veiklomis užsiima mokinių tėvai? Kai kuriais atvejais galima rasti su švietimu susijusių NVO, kurios specifiškai dirba su mokyklomis ar įgyvendina iniciatyvas ar programas, skirtas vaikams ir jaunimui. Tokiais atvejais, jei organizacija jau yra vykdydusi panašių veiklų, ji gali turėti standartizuotus bendradarbiavimo procesus, kuriais galima vadovautis.

Ieškant potencialių partnerių galima pradėti nuo organizacijų, kuriose dirba mokinių tėvai. Taip pat, galbūt yra organizacijų, veikiančių netoli Jūsų, ar tų, kurios būtų pažįstamos ir lengvai pasiekiamos Jūsų kolegų. Rūpestingai atlikite šią paiešką ir nebijokite paklausti patarimų ar pasiūlymų. Galbūt verta pradėti nuo arčiausiai esančių potencialių partnerių – tėvų (ir jų darbuotojų) bei su švietimu dirbančių organizacijų. O tuomet palaipsniui plėsti šį ratą.

Bendrai finansuojama pagal Europos Sąjungos programą „Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

2. Užmegzkite kontaktą

Parašykite, paskambinkite ar aplankykite potencialų partnerį. Dažniausia naudinga parašius el. laišką po kiek laiko papildomai susisiekti telefonu. Susitikimai yra puiki priemonė užmegzti artimesnį ryšį ir giliau aptarti tam tikrus klausimus, pavyzdžiui, išsigryninti atsakymus į klausimą „kodėl“ ir sutarti dėl bendradarbiavimo tikslų bei pagrindinių principų.

3. Kurkite bendradarbiavimo turinį

Kad būtų galima kurti turinį bendradarbiavimui, visų pirma nuspręskite ir sutarkite, kas iš kiekvienos pusės bus įtraukti į šį procesą. Pasirūpinkite, kad komanda, kuri turės įgyvendinti šiuos uždavinius, būtų kaip įmanoma anksčiau įtraukta, taip užtikrinant, kad jos nariai jaustų rūpestį ir atsakomybę šio klausimo įgyvendinimui. Rekomenduojama veiklas planuoti kartu, kadangi tai padeda didinti įsitraukimą ir sumažina nesusipratimų ar kitų trukdžių kiekį įgyvendinimo etape.

Po to, dirbkite ties turiniu, išsigryninkite tikslus ir veiksmų planą. Labai svarbu, kad sutartumėte, kaip dirbsite kartu, stebėsite ir vertinsite progresą bei bendrausite vieni su kitais, pavyzdžiui, kaip dažnai susitiksite, ar iškilus klausimams susisieksite el. paštu ar skambučiu ir t.t.

Svarbu, kad ruošiamas planas būtų realistiškas ir atitiktų Jūsų galimybes. Apgalvokite, kiek Jūs arba Jūsų kolegos turite laiko, įvertinkite savo gebėjimų, reikalingų įgyvendinti planuojamas veiklas, lygį ir įsitikinkite, kad turite visus reikiamus resursus. Bendraujant su nauju partneriu naudinga pradėti nuo paprastesnių, lengvai įgyvendinamų įsipareigojimų ir laikui bėgant, eiti prie sudėtingesnių.

4. Palaikykite draugišką santykį

Reguliariai ir aktyviai bendraukite su savo partneriais. Užtikrinkite, kad veiklos yra įgyvendinamos laiku ir atitinka numatytus tikslus bei poreikius. Jei jaučiate, kad reikia atlikti korekcijas, peržiūrėkite planą ir susitarimus kartu su partneriu. Savalaikė komunikacija ir dėkingumo Jūsų partnerio indėliui parodymas padės pasiekti geresnių rezultatų.

Būkite aktyvūs ir dėmesingi. Gana natūralu, kad Jūsų mokyklos darbo principai ir kultūra gali stipriai skirtis nuo Jūsų partnerio. Jei iškyla nenumatytų klausimų ar nesusipratimų (kurių visada atsiranda), rekomenduojama nedaryti prielaidų, o išsiaiškinti vienas kito lūkesčius bei įprastas praktikas.

5. Aptarkite ir įvertinkite Jūsų bendradarbiavimą – kas pusmetį, kas metus, bendradarbiavimo pabaigoje ir t.t.

Suplanuokite kada peržiūrėsite ir įvertinsite bendradarbiavimo rezultatus. Priklausomai nuo to, ką darote ir kas atrodo protinga tai gali būti apžvalginiai susitikimai proceso eigoje ar metų / projekto pabaigoje. Atsiminkite, kad viso to svarbi dalis yra pasidžiaugti tuo ką darote ir tuo, ką pasiekėte kartu, tad pasirūpinkite, kad rezultatai būtų aiškiai matomi tiek Jums, tiek Jūsų partneriui.

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

IDĖJŲ BANKAS

Čia pateikiamos kelios mintys, kurios gali tapti naudingos kuriant bendradarbiavimo turinį, įvertinant Jūsų poreikius ar potencialias bendradarbiavimo formas. Pateiktos idėjos yra suskirstytos tam tikromis temomis ir pateiktos nuo lengvesnių formatų iki sudėtingesnių. Įgyjant daugiau patirties bei žinių apie Jūsų ir partnerio tikslus bei veiklos principus, galima nuosekliai judėti toliau ir labiau gilintis į bendradarbiavimo procesą. Kai kurie formatai pakartotinai klasifikuojami skirtingomis temomis, tad veiklos metu galite juos drąsiai pergrupuoti ar perdėlioti Jums patogesniu būdu.

Mokymosi proceso praturtinimas

- Kviestinės partnerio organizacijos darbuotojų paskaitos, papildančios mokymosi turinį;
- Partnerių, kaip vertintojų ar ekspertų įtraukimas į su tam tikru mokymosi turiniu susijusius konkursus ar renginius;
- Su mokymosi turiniu susijusių mokinių tyrimų, renginių, konkursų ar priemonių rėmimas;
- Su mokymosi turiniu susijusių išvykų rėmimas ar organizavimas;
- Renginių, skirtų tam tikram mokymosi turiniui, organizavimas;
- Projektų, skirtų spręsti realias problemas, organizavimas;
- Individualus konkrečių mokinių ugdymas;
- Mokinių grupių, susidomėjusių specifiniu mokymosi turiniu, ugdymas;
- Partnerio, kaip mokinių mokslinių darbų vadovų ar konsultantų, įtraukimas.

Karjeros galimybių sklaida

- Kviestinės partnerio paskaitos ar pokalbiai, kurių turinys – pasakojimai apie sėkmingos karjeros istorijas, tam tikrus darbus ar organizacijas;
- Apsilankymai partnerio organizacijoje;
- Darbo šešėliavimas;
- Projektų, skirtų spręsti realias problemas, organizavimas;
- Išvykų į profesines mokyklas ar universitetus (galbūt orientuotų į tam tikras sritis) organizavimas ar rėmimas;
- Galimybės mokiniams išbandyti konkrečiose profesijose atliekamas užduotis suteikimas;
- Praktika;
- Darbai vasaros laikotarpiu;
- Mokinių mentorystės programos;
- Stipendijų, skatinančių tyrimus tam tikrose srityse, skyrimas.

Pilietiškumo skatinimas

- Kviestinės partnerio paskaitos ar pokalbiai pilietiškumo tema;
- Mokinių darbų, susijusių su pilietiškumu ar bendruomenės problemomis apdovanojimas;
- Dalyvavimas tvarkymosi dienų renginiuose, kitose savanoriškose veiklose, labdaros mugėse, gyvūnų prieglaudų vizituose, mokantis kažko naujo ir naudingo (pavyzdžiui, pirmoji pagalba, rūšiavimas, maisto gaminimas) ir t.t.
- Mokinių, puoselėjančių tam tikras vertybes, skatinimas;
- Bendruomenei aktualioms temoms skirtų renginių ar konkursų organizavimas ar rėmimas;
- Projektų, orientuotų į bendruomenės problemų sprendimų radimą, organizavimas.

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.

Pagalba šeimoms

- Išteklių, išvykų, užklasiųjų ar šventinių veiklų rėmimas.

Pagalba, skatinimas ir apdovanojimai mokytojams bei administracijai

- Išteklių skyrimas ar renginių, skirtų mokyklos darbuotojų apdovanojimui rėmimas;
- Mokytojų ar administracijos darbuotojų nominavimas vietiniam ar nacionaliniam apdovanojimui;
- Mokytojų ar administracijos darbuotojų kvietimas vizitams, darbo šešėliavimui ar praktikai;
- Kvietimai mokytojams ar administracijos darbuotojams, kartu su organizacijos darbuotojais, dalyvauti seminaruose ar konferencijose, susijusiose su jų darbo sritimis;
- Mokytojų ar administracijos darbuotojų konsultavimas, mentoriavimas, pagalbos teikimas, įvairiose srityse, pavyzdžiui teisiniais, finansiniais, komunikaciniais ar su mokomuoju dalyku susijusiais klausimais;
- Veiklų, skirtų pritraukti lėšas, reikalingas mokytojams ar administracijos darbuotojams norint įgyvendinti tam tikras veiklas ar projektus inicijavimas arba pagalba organizuojant jas;
- Dotacijų programų, skirtų naujų projektų įgyvendinimo skatinimui, įsteigimas.

[Lemputės paveikslėlio, naudojamo šiame dokumente, šaltinis](#) -

- Autorius: Videoplasty.com
- Light Bulb or Idea Flat Icon Vector.svg iš Wikimedia Commons
- Licenzija: Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Šio leidinio turinys neatspindi oficialios Švietimo mainų paramos fondo, Europos sąjungos ar jos institucijų nuomonės. Atsakomybė už šiame leidinyje pateiktą informaciją bei išreiškiamą požiūrį tenka leidinio autoriams.